

Παιδιά Τρίτης Κουλτούρας (Third Culture Kids)

ΠΜΣ Σχολική Ψυχολογία (Κατεύθυνση: Σχολική Ψυχολογία)

ΣΧΨ101-1803: Διαπολιτισμική Κοινωνική Ψυχολογία στη
Σχολική Κοινότητα

Διδάσκων: Βασίλης Παυλόπουλος

Ιανουάριος 2023

Νικολέτα Ροζή

Μαριλένα Τσερπέλη

Ορισμός:

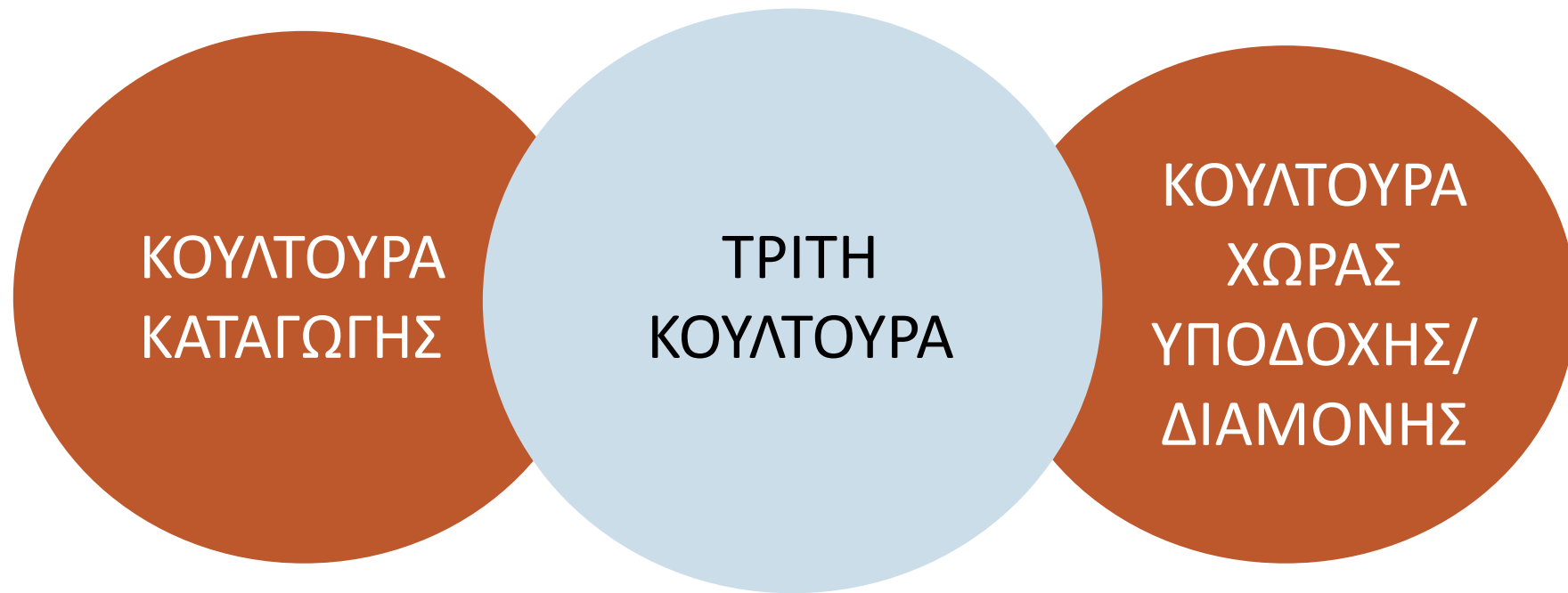
«Ένα παιδί τρίτης κουλτούρας είναι ένας άνθρωπος που έχει περάσει ένα **ΗΛΙΚΙΑ** σημαντικό μέρος της ζωής του **έως τα 18 έτη**, συνοδεύοντας τους γονείς **ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ** του σε μια **χώρα διαφορετική από τη καταγωγή τουλάχιστον του ενός γονέα**, λόγω του **είδους της δουλειάς** ή περαιτέρω εκπαίδευσης των **γονέων**».

ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

(Pollock και συν., 2017)

Ποια είναι η τρίτη κουλτούρα;

(Pollock and Van Reken, 2001)

ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Διεθνή σχολεία:

«αποτελούνται από μαθητές που προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό, εθνικό και γλωσσικό υπόβαθρο, όπως και οι εκπαιδευτικοί τους και προσφέρουν αγγλόφωνο πρόγραμμα σπουδών, το οποίο διαφέρει από το εθνικό πρόγραμμα σπουδών της εκάστοτε χώρας»

ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

ΚΙΝΑ

ΕΛΒΕΤΙΑ

(ISC, 2020. McKeering και συν., 2021)

ΔΙΕΘΝΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Μαθητές: **13.180**
- Διεθνή σχολεία: **5.890.000**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

- **31 ξένα σχολεία** (N. 4830/2021)
- Δεδομένα μόνο για τις εθνικότητες των μαθητών. **Μη επαρκή στοιχεία** για προσδιορισμό των μαθητών ως Παιδιά Τρίτης Κουλτούρας

(ISC, 2023. International Schools Database, 2023)

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Προκλήσεις παιδιών τρίτης κουλτούρας:

(Bagnall, 2012; Kwon, 2019; Lijadi & van Schalkwyk, 2018; McKeering και συν., 2021; Miller και συν., 2020; Smith & Kearney, 2016; Tan και συν., 2021)

Συναισθηματικός Τομέας	Διαπροσωπικές Σχέσεις	Διαμόρφωση Ταυτότητας	Εκπαιδευτικός τομέας
<ul style="list-style-type: none"> • Θλίψη	-Σύναψη φιλικών σχέσεων	" Από που είμαι;"	-Σύναψη σχέσεων με εκπαιδευτικούς
<ul style="list-style-type: none"> • Πένθος	-Χαμηλή αίσθηση του ανήκειν		-Κακή διασύνδεση σχολικών προγραμμάτων
<ul style="list-style-type: none"> • Θυμό			-Χαμηλή ψυχική ανθεκτικότητα

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Επίσημη εκπαιδευτική πολιτική:

- Προσφυγόπουλα
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων: **συμπεριληπτικό** και **διαπολιτισμικό** σχολείο (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2023)
- Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων (Δ.Υ.Ε.Π.): στάδιο προένταξης (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2023)
- ΙΕΠ: "Inclusive Schools"(Αστέρη, 2023. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2023)

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Προγράμματα μετάβασης (Transitional programs):

- Τα ΠΤΚ παρουσιάζουν **υψηλά επίπεδα στρες και κατάθλιψης** (Davis et al., 2010)
- Τα προγράμματα μετάβασης στο σχολικό πλαίσιο, είναι δυνατό να **βελτιώσουν την λειτουργικότητα των μαθητών** και να **μειώσουν τα συμπτώματα της κατάθλιψης και του άγχους** (Davis et al., 2010)
- Είναι καθοριστικής σημασίας για την **ανάπτυξη της ταυτότητάς τους** στο πλαίσιο της καινούργιας κουλτούρας (Bates, 2013)

Ορισμός:

«Ένα επίσημο πρόγραμμα μετάβασης για ΠΤΚ, είναι σαφώς διατυπωμένο και δομημένο και παρέχει **δραστηριότητες και εκδηλώσεις**, ώστε να βοηθήσει τους μαθητές και τις οικογένειες κατά τη μετάβασή τους προς και από τα διεθνή σχολεία και εντός τους. Αυτά τα προγράμματα **παρέχουν** στους μαθητές **στρατηγικές** για τη διαχείριση των μεταβάσεων» (Risch, 2008).

Στάδια μετάβασης στο πλαίσιο του σχολείου:

- Μετάβαση (Transition)
- Είσοδος (Entering)
- Αναχώρηση (Leaving)

(Limberg & Lambie, 2011)

	ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ
ΣΤΟΧΟΙ	Προσανατολισμός των μαθητών στο νέο σχολικό περιβάλλον	Γνωριμία με τη Δεύτερη Κουλτούρα, υποστήριξη στη διαμόρφωση της Τρίτης Κουλτούρας και δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων	Ομαλή αναχώρηση και αποχαιρετισμός, προετοιμασία στη νέα μετάβαση
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Ενημέρωση σχετικά με το σχολικό πρόγραμμα και τις δραστηριότητες Γνωριμία με τους σχολικούς συμβούλους	Εκπαιδευτικές εκδρομές Πρόγραμμα διασύνδεσης με άλλους μαθητές (Buddy Program)	Ενημέρωση της σχολικής κοινότητας για την αναχώρηση του μαθητή Συμβουλευτική υποστήριξη μαθητών και οικογένειας

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ελληνικά σχολεία:

- Ενημέρωση για την ύπαρξη της συγκεκριμένης ομάδας παιδιών και των μεταβατικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει
- Αναγνώριση των Παιδιών Τρίτης Κουλτούρας στο σχολικό πλαίσιο
- Εφαρμογή παρεμβάσεων με στόχο την ομαλή προσαρμογή τους

Σχολικοί σύμβουλοι:

- **Ευαισθητοποιημένοι** ως προς τα ειδικά χαρακτηριστικά αυτής της ομάδας παιδιών
- Εφαρμογή μιας **ευαισθητοποιημένης προς την κουλτούρα προσέγγισης** για την πλαisiώση της σχολικής κοινότητας (Lijadi & van Schalkwyk, 2018)

Σχεδιασμός παρεμβάσεων:

- Σχολική ένταξη, αντιμετώπιση ζητημάτων ταυτότητας και συναισθηματικών δυσκολιών.
- Παρεμβάσεις καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς και ιδιαίτερα στο τρίτο στάδιο της αναχώρησης.

Βιβλιογραφία:

Θεοδώρα Αστέρη. (2023, Ιανουάριος 5). *IN Scool-Inclusive schools*. <http://iep.edu.gr/el/europaika-se-ekseliksi/inclusive-schools>

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2023, Ιανουάριος 5). *Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση: Δράσεις ΥΠΑΙΘ για τη συμπερίληψη παιδιών προσφύγων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. <https://www.minedu.gov.gr/idiwtikh-ekpraideysh/ksena-sxoleia>

Bagnall, N. (2012). National or global: The mutable concepts of identity and home for international school students. *Prospects*, 42(2), 177–190. <https://doi.org/10.1007/s11125-012-9226-x>

Bates, J. (2013). Administrator perceptions of transition programs in international secondary schools. *Journal of Research in International Education*, 12(1), 85–102. <https://doi.org/10.1177/1475240913478078>

Davis, P., Headley, K., Bazemore, T., Cervo, J., Sickinger, P., Windham, M., & Reh fuss, M. (2010). Evaluating impact of transition seminars on missionary kids' depression, anxiety, stress, and well-being. *Journal of Psychology and Theology*, 38(3), 186–194. <https://doi.org/10.1177/00916471100380030>

Βιβλιογραφία:

ISC Research. (2023, Ιανουάριος 5). *Data on international schools*. <https://iscresearch.com/data/>

Kwon, J. (2019). Third Culture Kids: Growing up with mobility and cross-cultural transitions. *Diaspora, Indigenous, and Minority Education*, 13(2), 113–122. <https://doi.org/10.1080/15595692.2018.1490718>

Lijadi, A. A., & van Schalkwyk, G. J. (2018). “The international schools are not so international after all”: The educational experiences of Third Culture Kids. *International Journal of School and Educational Psychology*, 6(1), 50–61. <https://doi.org/10.1080/21683603.2016.1261056>

Limberg, D., & Lambie, G. W. (2011). Third culture kids: Implications for professional school counseling. *Professional School Counseling*, 15(1), 45–54.

McKeering, P., Hwang, Y. S., & Ng, C. (2021). A study into wellbeing, student engagement and resilience in early-adolescent international school students. *Journal of Research in International Education*, 20(1), 69–92. <https://doi.org/10.1177/14752409211006650>

Βιβλιογραφία:

Miller, D. T., Taylor, B., & Buck, M. L. (1991). Gender Gaps: Who Needs to Be Explained? *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(1), 5–12. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.1.5>

Smith, V. J., & Kearney, K. S. (2016). A qualitative exploration of the repatriation experiences of US third culture kids in college. *Journal of College Student Development*, 57(8), 958–972.
<https://doi.org/10.1353/csd.2016.0093>

Tan, E. C., Wang, K. T., & Cottrell, A. B. (2021). A systematic review of third culture kids empirical research. *International Journal of Intercultural Relations*, 82, 81–98. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2021.03.002>